

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs XXXVIII. De Iure Patronatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

diti, non reſtè infertur, illam Eccleſiam eſſe ſubjectam eidem Parochiæ, ſed ex eo potius, quòd Clericus, vel Religioſus illius Eccleſiæ, citatus, ad Capitulum, vel ſynodum Eccleſiæ Parochialis, ſpontè, & ultro, tanquam obligatus, ſæpiùs acceſſerit, prout colligitur *ex c. Dilectus 2. h. e.*

re 3. & c. Ad audientiam 4. h. t. non debent Monachi ſolitarij verſari in parochiis, aut Eccleſiis Parochialibus ſubſtitutis, ſed ſocios habere debent, ut in monaſterium revocari: hodie tamen non tam ex juris hujus ordinatione, quam ex ſpecialibus privilegijs, & ſtatutis verſantur res hæc ordinari.

§. II.

De Monachis non ponendis ſolis in Prioratibus, & eorum ab illis revocatione.

EX ſtatuto Concilii Generalis Lateranenſis, prout refertur in *c. Ex par-*

TITVLVS XXXVIII. DE JURE PATRONATUS.

SECTIO I.

De definitione, & diſiſione juris patronatus, & modis, quibus acquiritur.

§. I.

Quid, & quotuplex ſit jus patronatus, & utrum ſit jus ſimpliciter ſpirituale, an verò potius temporale?

Jus patronatus communiter definitur, quòd ſit, jus, ſive poteſtas nominandi, ſive preſentandi Clericum promovendum ad beneficium Eccleſiaſticum vacans: vel reſtitiùs, ut alii definiunt, eſt jus honorificum, oneroſum, & utile, competens alicui

in Eccleſia, quia de conſenſu Donatoris vel Prelati Eccleſiaſtici cum fundatoribus, conſtruxit, vel dotavit, ſeu ipſemet ipſo à quo cauſam accepit, nempe hæc patronatus definitio ex dicendis magis patet.

Dividi autem ſolet jus patronatus in Eccleſiaſticum, & ſæculare: Eccleſiaſticum eſt, quod Collegio alicui Eccleſiaſtico ſive perſonæ Eccleſiaſticae, nomine Eccleſiæ, dignitatis, aut beneficii Eccleſiaſtici competit, à cujuſcuſque omnique bonis patrimonialibus, quantum laici, originem duxerit. Sæculare, ſive Laicum, & Civile jus patronatus eſt, quod univerſitati alicui, ſeu communitati, ſive Laica hæc ſit, ſive Eccleſiaſtica aut privatæ perſonæ, ſive Clerici, ſive Laici ſit, competit, eò quòd ex ſuo

patrimonio Ecclesiam talem doraverit, fundaverit, aut exstruxerit; ita tamen, ut mutet nonnunquam suam naturam, & ex Ecclesiastico fiat patronatus Laicus, si patronatus, qui fundatus est ex bonis Ecclesiasticis, titulo, non quidem merè lucrativo, per privilegium v. g. vel donationem, &c. sed oneroso, per mutationem v. g. in Laicum, auctoritate Apostolica, transeat; & patronatus, qui fuit Laicus, ex bonis scilicet Laicalibus fundatus, fiat Ecclesiasticus, si in Ecclesiam, per donationem v. g. à Laico patrono factam transferatur.

Est autem jus patronatus secundum aliquos, jus merè spirituale, tum, quòd principium illius spirituale sit, potestas scilicet Ecclesiastica, quæ jus hoc instituit, tum quòd objectum illius spirituale sit, cum sit institutum ad præsentandum ad beneficia Ecclesiastica spiritualia: secundum alios verò, cum Glossa in c. Quanto 3. verbo: connexa. De iudiciis. & c. De iure 16. h. 1. probabilius est, non esse quidem jus merè spirituale, antecedenter tamen annexum spirituali, tum quòd tanquam præambulum quoddam ordinetur (remotè saltem) ad jus spirituale obtinendum, ad obtinendum scilicet beneficium Ecclesiasticum; tum quòd nullum quidem jus præsentato tribuat ad spirituale, sicuti tribuit electio, confirmatio, institutio, &c. licentia tamen præsentato detur, ut possit in beneficio ab ordinario institui.

✱ * ✱

s. II.

Quibus modis acquiratur jus patronatus?

TRIBUS potissimum modis jus patronatus in Ecclesia, seu beneficio acquiritur, fundatione scilicet, constructione, & dotatione, sive unus omnia tria hæc præstiterit, in quo casu unus ille tantum Ecclesie talis patronus est, sive varii, & plures hæc præstiterint, ita tamen, ut quilibet specialem titulum habeat, fundationis unus, alter ædificationis, & tertius dotationis; quo in casu tres etiam hujus Ecclesie patroni erunt, vel plures etiam, qui ad eundem titulum concurrerunt. Fundare autem dicitur, qui fundum, sive terræ solum dat, in quo Ecclesia ædificetur; ædificare verò dicitur, cujus sumptibus Ecclesia exstruitur; dotare denique dicitur, qui annuos redditus sufficientes assignat; sicuti autem sub ædificationis nomine, ad jus patronatus acquirendum, etiam reparatio, aut reædificatio Ecclesie, penitus diruta, & destructæ venit, ita etiam fundare aut dotare ad jus patronatus acquirendum, censetur ille, qui fundo priore penitus destructo, & dotatione priore penitus amissâ, fundum novum, aut dotationem novam assignat, ita ut qui prius Ecclesie talis ex integro diruta, aut fundo destructo, vel dotatione amissâ, patronus fuerat, patronus esse definat; & hic, qui ex integro reædificavit, aut fundum novum, vel dotationem novam subministravit, patronus jam sit, si tamen illa fiant, cum ordinarij auctoritate, & consensu, saltem tacito, ex diuturnitate temporis, ex altaribus in illa Ecclesia erectis,

Ggg 3 ex

ex consecratione facta, &c. præsumpto, & animo dotandi, fundandi, aut ædificandi Ecclesiam, quod si enim Ecclesia talis per partes tantum reparatur, aut dotatio à benefactoribus augeatur, & melioretur, vel animus dotandi, fundandi, aut Ecclesiam ædificandi defuerit, sed tantum beneficiendi, neque prior patronus jus patronatus amittit, neque, qui ita beneficit Ecclesie, alio nomine venit, quam benefactoris, cui jus patronatus non competit. Præter dictos tres modos, quibus jus patronatus de jure communi acquiritur, potest illud etiam obtineri per privilegium, non quidem ab Episcopo, sed à Summo Pontifice concessum, prout etiam colligitur ex Tridentino sess. 25. cap. 9. De reform. & per legitimam præscriptionem.

§. III.

Quinam sint capaces juris patronatus?

Patroni esse possunt non tantum Clerici, sed etiam Laici *v. Quoniam 3. h. i.* non tantum viri, sed etiam feminae *v. ult. De concess. præbend.* (ita tamen, ut si jus præsentandi annexum est bonis ab uxore in dotem marito datis, præsentatio ad maritum pertineat, cum fructus rerum dotalium, qualis est præsentatio, ad maritum pertineant) non tantum puberes, sed etiam impuberes (ita tamen, ut si pupillus adhuc sit infans, infra septennium, non ipse, sed tutor præsentare debeat; si verò sit major septem annis, infra annos tamen pubertatis, præsentatio fieri debeat cum tutoris au-

thoritate, non quidem necessitate) non enim præsentatio ab impubere tali fieri potest, etiam sine tutoris auctoritate, sed præferenda est, quamvis à tutore non præsentetur) sed ex honestate, & dignitate, cum tutor detur ad actiones etiam pupilli regendas; si autem pubes quidem sit, sed minor tamen viginti quinque annis, & curatorem habeat, nihil citius præsentationem poterit curator facere, nisi à mandato minoris, cum curator tantum detur ad bona temporalia minoris administranda; non tantum legitimus, sed etiam spurii, & alii illegitimi, si jura universaliter loquantur, de dote fundante, aut ædificante Ecclesiam. Pagani tamen, Iudei, & alij infideles, & hæretici non sunt capaces juris patronatus, prout Glossa recepta docet, in *ca. Frigentius 27. verbo: Qui Christiani* *caus. 16. q. 7.* cum enim jus patronatus sit jus Ecclesiasticum, consequenter illi qui extra Ecclesiam sunt, competere non potest; & quamvis majore communicatione ligatus, & vitandus, non amittat jus patronatus, quod ante communicationem habuit, ejus tamen usus & exercitio privatur, usque dum abbas vatur, cum non liceat ei communicare.

SECTIO II.

Qua iura competant patronis, & quam potestatem habeant, vel non habeant in Ecclesiis, vel beneficiis patronatus?

§. I.

An competat patronis jus, seu potestas liberè disponendi de Ecclesiis, & iuribus, ac bonis earum, quarum sunt patroni?

Respondetur, nullam eos habere potestatem bona Ecclesiarum, quarum patroni sunt, administrandi, vel de illis disponendi, siue Laici, siue Clerici patroni sint, c. Præterea 4. h. t. & Consil. Trident. sess. 25. cap. 9. De reform. §. Patroni autem. ubi etiam pœna excommunicationis, & interdicti, ac privationis iuris patronatus, in eos statuitur, qui contra hanc prohibitionem agunt: uti & in eos, qui à Laico patrono, sine proprii Episcopi auctoritate, institui se in tali Ecclesia patronata permiserunt, ita ut hic etiam inhabilis sit ad hoc beneficium canonicè acquirendum, in quod per potestatem Laicam intrusus est argum. c. Quisquis 43. De elect. nisi in petitione de vitio intrusionis mentionem fecerit. Videatur etiam c. Relatum 21. h. t. & Trident. sess. 14. cap. 13. De reformat. ac sess. 22. cap. 11. De reformat. ubi plura contra tales patronos Laicos instituentes, aut destituentes, & circa bona Ecclesiarum patronatarum disponentes, statuuntur, ita ut ad patronum talem tantùm præsentare pertineat,

qui postmodum ab Episcopo, si idoneus sit, instituat c. Transmisit 31. h. t. & possit Episcopus etiam repellere præsentationis litteras, in quibus collatorem se vocat patronus, cum in omni iure, maximè inter se differant collatio, & præsentatio, quarum hæc patrono etiam Laico ex indulgentia Ecclesiæ competit, non autem illa, nisi ex speciali fortassis privilegio, quod raro Laicis conceditur.

§. II.

An jus eligendi vel præsentandi competat patrono in Ecclesia collegiata seu conventuali, & quanam iura præter jus præsentandi eidem debeantur?

Patronus quæ talis, quamvis Ecclesiam collegiatam, aut conventualem dotaverit, fundaverit, vel ædificaverit, jus tamen eligendi, aut præsentandi Prælatum in illa Ecclesia non habet, neque consensus illius ante electionem necessariò requirendus est, prout alibi de Laicis jam dictum, & ex o. Nobis 25. h. t. universim patet, (tum quòd Laicis concessa non sint iura spiritualia, prout est electio, tum quòd Clericis Collegiatæ, vel Conventualis Ecclesiæ non debeat invitatus obrudi rector, qui in foro externo iurisdictionem in illos exerceat) nisi in prima fundatione v. g. talis Ecclesiæ, jus nominandi, aut præsentandi Prælatum, siue Rectorem illius Ecclesiæ, patronus etiam Laicus, cum consensu Episcopi, sibi reservasset, vel certè ex privilegio Pontificio obtineat, cum Pontifex etiam Laicis iura spiritualia concedere possit, & multa concedantur ad

ad movendos Laicos, ut ædificent, fundent, aut dotent Ecclesias: & hinc ne præjudicium fiat patrono, non potest facile ipso invito Ecclesia Parochialis, cujus patronus est, erigi in collegiatam.

Competit tamen patronis, qui fundaverunt, dotaverunt, aut ædificaverunt Ecclesiam, primò honor processionis (ut Patrono venienti ad Ecclesiam, clerus obviam processionaliter veniat, eumque excipiat, & ad honoratiorem Ecclesie locum deducat, dummodo ratione status hæc talia Personæ illi, seu Regi, aut magno Principi &c. conveniant, quod jus aliqui dicunt jus honorificum. Secundò competit illis, ut aliqui vocant, jus utile, ita ut, si ad inopiam vergat Patronus, ab Ecclesia patronata subsidia moderata ex superfluis Ecclesie bonis obtinere debeat. Tertio denique competit etiam illis jus onerosum tuendi, vel defendendi Ecclesiam patronatam, denuntiandi Episcopo, si bona talis Ecclesie dilapidentur, aut in alios usus convertantur, quam ex fundatione debeant &c. curandi, ut ædes sacra, & parochiales reparentur, divina officia celebrentur, fundatio impleatur &c.

§. III.

An patronus possit jus patronatus alienare, vel pensionem aliquam exigere, aut aliud onus seu gravamen imponere Ecclesie vel beneficiis patronatus.

Responderetur Patronum non posse propria auctoritate, sine consensu Ordinarii, seu Diocesani, jus patronatus solitarie acceptum alienare, neque

aliquid temporale exigere ab Ecclesia patronata, nisi certa pensio in prima fundatione, cum consensu Episcopi, patrono fuerit reservata. *c. Præterea* ubi non tantum patronis sub pena excommunicationis, sed etiam illis hæc talia sub eadem pena prohibentur, qui jus advocatæ in Ecclesia tendunt; quamvis enim jus patronatus & jus advocatæ propriè, & distinctè quando, sine distincta jura, septem tamen etiam in jure æquiparantur, ut etiam *Glossa in cit. c. præterea* per *Jo. de vocationis*.

SECTIO III.

De modis, quibus jus Patronatus, in alium transferri possit.

Quatuor modis transferri hoc jus potest in alios, successione legitima, sive jure hæreditario, translatione, donatione, permutatione, & venditione, de quibus in §. §. seqq.

§. I.

An & qua ratione jus patronatus per successionem hæreditariam transferri in alios possit?

Ad hæredes patroni, jus patronatus cum universitate bonorum, quibus annexum est transire, & quidem tantum Testamento, quam ab intestato, neque solum ad suos hæredes, sed etiam ad extraneos, sive sint mares, sive feminae, *ex c. i. h. t. indistinctè loquente, per Jo. de* Ex quo jure rectè etiam inferitur, ex hoc Titulo

titulo patronatus non esse, qui hereditati renuntiavit, aut qui in re certa tantum hæres scriptus est, aut qui hæres non est, quamvis sit patroni filius, aut filia; & quamvis si plures hæres sint ejusdem patroni originalis, qui ex triplici capite patronus est, quilibet suffragium seorsim, & divisim habeat; si tamen ad eandem Ecclesiam plures hæres sint diversorum originalium patronorum, quorum unus ex dotatione v.g. alter ex fundatione, tertius ex ædificatione patronus fuerit, non in capita, sed in stirpes, quoad jus patronatus succedant tales, ita ut si plures sint hujus patroni hæres, unam illi omnes tantum vocem habeant, ad præsentandum, & alterius patroni hæres etiam unam vocem habeant, quamvis plures sint, prout habetur in *c. quoniam* 3. *h. t. c. Clement. 2. eodem*, ne in discordia facta fuisse censeatur præsentatio. & Ecclesia suo recte careat, quo in casu cessationem à divinis imponere debet in tali Ecclesia Episcopus, donec ad concordiam redeant hæres *s. perlatum* 1. *h. t. c.* nisi postquam præsentationis faciendæ tempus exspiravit, suo jure ad constituendum in tali Ecclesia rectorem, uti vellet Episcopus, quod facere potest.

§. II.

Ad quos præterea jus patronatus per successionem transire possit.

Respondetur primò, jus patronatus in prima fundatione reservatum illis, qui sunt de familia, sive agnatione fundatoris, non transit prius ad hæres, quam

extincta fuerit tota familia, qua tamen extincta, ad extraneos etiam hæres transit, non ex provisione hominis, sed ex provisione legis, si tamen reservatum hoc jus patronatus, cum restrictivè particula *tantum familiae* fuit, tum extincta familia jus patronatus extinguitur, sicuti enim extinguitur deficientibus masculis, si pro masculis tantum reservatum fuit, ita etiam in nostro casu extincta familia extinguitur jus patronatus, cum Ecclesia non minus approbet talem patroni restrictionem, quam jus patronatus illi concesserit.

¶. 2. Utrum ad fidei commissarium universalem transeat cum hereditate jus patronatus, an apud directum hæredem permaneat, in utramque partem probabiliter disputatur, cum neutra pars pro se, aut clara jura habeat, aut convincentem rationem.

¶. 3. In divisione hereditatis, non potest iudex uni ex cohæredibus adjudicare jus patronatus, sed manet illud penes omnes hæres in solidum, cum jus patronatus, sit indivisibile, & ut uni præ altero adjudicetur, nulla ratio suadeat, sed caveri etiam debeat, ad cavendum Simonie periculum.

¶. 4. Publicatis bonis omnibus Patroni, & additis Fisco ob crimen v.g. læsæ majestatis &c. etiam jus patronatus ad Fiscum transire, quamvis secularis hæc sit; non quidem quasi dominus secularis patronum directè privare possit jure patronatus, cum hoc ad forum Ecclesiasticum pertineat, sed quòd accessoriè, & indirectè, propter bona con-

Et h h h h f i c a

hiscata, quibus annexum est jus patronatus, ad fiscum hoc jus transeat; quod si tamen hoc jus patronatus personale sit, & non annexum bonorum confiscatorum universitati, manet illud, confiscatis etiam bonis, penes delinquentem, donec ab Ecclesiastico magistratu illo privetur, tamquam indignus, & vel Ecclesia fiat per sententiam talem libera, si jus Patronatus non sit Familiae, vel ad Familiam transeat juxta voluntatem, & dispositionem fundatoris.

§. 5. Possit transferri jus patronatus ad alium etiam per legatum in Testamento factum (si enim inter vivos donari potest, cur non etiam in Testamento legari possit?) cum consensu saltem Episcopi, si Laico vel Clerico jus hoc legetur, cum jura non permittant, ut per solam dispositionem Laici v.g. Patroni, jus hoc transferatur in Ecclesiam, vel in filios, aut haeredes.

§. 6. Etiam in monasterium transferri posse jus patronatus, & quidem vel accessorie, cum universitate bonorum, si haec in monasterium bonorum in communi capax transferantur, vel per ingressum illius, qui habet jus patronatus, ita tamen, ut in tali casu, si jure sanguinis ad religiosum talem jus patronatus pertineat, monasterium illo tantum gaudeat usque ad mortem talis religiosi sui, ad haeredes scilicet, vel consanguineos talis religiosi, post mortem hujus transferrante jure patronatus,

§. III.

An & quo pacto jus patronatus per donationem ad alios transferri possit, & an etiam Ecclesia concedi possit?

Ecclēsiā, monasterio, aut alio religioso loco, vel Dignitati Ecclesiasticae, potest Patronus jus suum Patronatus donare, etiam sine consensu Episcopi requisito, non autem persona nisi privatae, qua tali, sive Laico sive Clerico, prout habetur in *c. unic. de auct. cum enim per priorem donationem in manibus Laicorum Ecclesiasticae bonae posteriorē verō donationem in gratiam saepe jugum incidat, consequenter debet, non quidem in illo potest casu, hoc tamen posteriore, auctoritate Episcopi, cujus est damnare Ecclesiam auctore, intervenire. Jura vero, quae hoc titulo plura afferuntur & quae Auctor. Meth. hoc loco videtur probare, quibus videtur probari, non potest Laicis in Ecclesiam, aut pium Locum per donationem jus patronatus, sine consensu Episcopi, transferri, non legatum de jure patronatus non transferri, sed de non donandis, vel incorporandis Ecclesiis, aut in titulum vel in proprietatem concedendis, quod Laici fieri non possunt, non tam ob defectum consensūs Episcopalis, quam ob defectum juris, quod ad Ecclesiam tantum proprietatem, vel titulum decerni non habeat.*

§. IV.

An & quomodo jus patronatus per venditionem transferri possit?

Per se, & solitariè vendi non potest jus patronatus, sine Simonie vitio, ut constat ex *de iure 16. h. t.* cum enim jus patronatus sit vel intrinsecè spirituale, vel saltem spirituali annexum, ut ex dictis patet, consequenter pretio temporali, sine Simonie vitio, comparari non potest; quem modum in alios transferendi jus patronatus prohibet etiam Tridentinum, sub penis canonicis excommunicationis, interdicti, & privationis juris patronatus; ac pecunia pro eo ecclè- mendo expensa, nec emptori, nec venditori acquiritur, sed applicari debet Ecclesie, cui per Simoniam injuria facta fit: per accidens tamen, & concomitanter, vendendo rem temporalem, quæ continet plura jura, cui annexum est jus patronatus, transferri hoc etiam per venditionem talem accessoriè, habetur in *e. ex literis 7. h. t.* (nisi specialiter hoc jus sit exceptum) quia in tali casu contractus censetur initus super rebus temporalibus, & non super iure patronatus, accessoriè tantum & accidentaliter se habent. Quod si tamen jus patronatus non tam bonis talibus venditis, quam personarum vendenti annexum sit, non transit accessoriè, etiam per venditionem omnium bonorum, etiam jus patronatus, cum in tali casu conferretur specialiter jus patronatus venditum, quod Simoniam sapit; & quamvis in hæredem jus patronatus etiam personale transeat, defuncto

patrono, quia hæres eadem persona cum defuncto juris fictione habetur, non tamen transit in emptorem, ubi nulla talis jurisfictione quasi eadem persona emptor cum venditore esset, intervenit.

§. V.

An & qua ratione jus patronatus permolari, vel in feudum, aut Emphyteusim, vel in pignus dari possit?

Cum consensu Episcopi, cujus est præcavere Ecclesie, & impedire Simoniam, ut dictum, potest jus patronatus cum simili jure permolari; neque tamen novus patronus statum Ecclesie, aut illius rectorem pro placito mutare potest, prout sumitur ex *c. que Simoniam. 9. h. t.* cum alia potestas patrono non competat, quam ut, beneficio patronato vacante, præsentet, res Ecclesie defendat, & excessus rectoris, vel beneficiati denuntiet Episcopo; & quamvis in feudum vel emphyteusim jus patronatus solitariè acceptum dari non possit, cum non sit pretio æstimabile, sicuti tamen accessoriè cum re, cui universitas honorum competit, vendi potest, sic etiam in feudum, & Emphyteusim accessoriè cum bonorum universitate accedi potest, prout sumitur ex *c. cum sa- entium 13. h. t.* si tamen talis res, cui bonorum universitas, & inter hæc etiam jus patronatus annexum est, creditori in pignus detur; jus patronatus non transit in eum, *c. Cum Bertholdus 18. junct. Gloss. verbo: Patroni de sent. C. re jud.* cum pignus non transeat in creditorem, Hhhh 2 quo-

§. III.

An Patronus licite possit in præsentando variare, sive mutare sententiam, alium presentando ante institutionem v. g. prius presentati?

Patronus laicus (cumulative, non autem privative) variare potest, alium presentando, si prius presentati nondum fuerit facta institutio, non autem Patronus Ecclesiasticus c. quod autem 5. & c. cum autem 24. h. t. ita tamen, ut ille, qui prius presentatus fuit, per talem mutationem, aut variationem non rejiciatur à Patrono, cum tantum cumulative, non autem privative varaverit, sed penes Episcopum fit in tali casu eligere ex duobus v. g. taliter presentatis, quem ipse voluerit; si pariter idonei sint: quia tamen variatio talis odiosa est, hinc restringenda illa potius, quam amplianda est, ita, ut non concedatur juxta probabiliorē sententiam, quod sæpius ea fieri possit, sed unica tantum vice, prout colligitur etiam ex cit. c. cum autem. nisi fortassis prima presentatio omnino nulla fuisset, quo in casu non censeretur fieri cumulatio presentando secundum, sed presentando tertium. Rationem autem, quare laicus Patronus, non autem Ecclesiasticus variare possit, communiter assignant eam, quod laicus Patronus minus expertus sit circa Ecclesiastica, & minus etiam tempus ad presentandum habeat, quam Patronus Ecclesiasticus, & hinc non privatur illā potestate presentandi, etiam si scienter indignum presentaverit, sed ad aliam presentationem faciendam

pro his casibus nec jura, nec allatæ rationes urgeant.

Filium tamen suum, si idoneus sit, presentare potest patronus ad Ecclesiam, cujus Patronus est, uti sumitur ex c. consuluit 15. h. t. in 6. Gloss. verbo: concedunt. cum nec sit una physice persona cum patre filius, neq; in spiritualibus acquirat patri, quod acquirat. Severè tamen de jure Canonico prohibicum est, ne parentes jus patronatûs Ecclesiarum emanent, aut aliter juxta modo comparant cum ea intentione ut ad Ecclesias tales postmodum filios suos, aut nepotes presentent c. quia Clerici. 6. h. t. ad effugiendam scilicet Simoniam mentalem, quæ in tali casu intervenit.

Si plures tamen sint patroni, possunt unum ex se ipsis presentare, si idoneus ille sit, juxta Gloss. fin. in cit. c. consuluit & argu. c. cum in iure 33. de elect. cum in tali presentatione nihil in contrarium probent allatæ rationes, & jura, & sicut electores unum ex se ipsis eligere possunt, ita possunt etiam Patroni unum ex se ipsis presentare; & quamvis juxta Trident. Sess. 14. cap. 18. de Refor. qui dignior post examen habitum reperiatur fuerit, presentari Episcopo deberet, si patronatus sit Ecclesiasticus, communissima tamen praxis habet, & tam Ecclesiastici, quam laici patroni, suæ obligationi satisfecisse se putant, si dignos & idoneos presentent, ab Episcopo post examen de idoneitate instituentos.

dam admittitur, non autem Patronus Ecclesiasticus, qui si scienter indignum præsentavit, privatur ea vice præsentandi facultate.

§. IV.

Intra quod tempus præsentatio fieri debeat à Patrono, sive laico, sive Ecclesiastico?

SI Patronus sit laicus, sive si jus patronatus laicale sit, intra 4. menses præsentari debet, si verò sit Ecclesiasticus Patronus, sive jus Patronatus Ecclesiasticum, intra 6. menses à die cognitæ vacationis. *c. eam te 22. c. cum propter 27. h. t. c. uni. 6. eod. §. verum ita tan. 5. ut currat quidem hoc tempus etiam diebus feriatis, quibus præsentatio fieri potest, non tamen currat Patrono ignorant, vel legitime impedito argu. c. quia diversitate 5. de concess. præben. quare autem plus temporis ad præsentandum Ecclesiastico concedatur, quàm laico, ratio est, quòd, cum Ecclesiasticus Patronus in hoc gravetur, ut variare non possit, plus temporis videatur ad præsentandum illi concedi debere, quàm laico Patrono, qui variare potest, ut ait *Glossa in eis. c. uni. h. t. in 6.* quòd si tamen ejusdem Ecclesiæ duo v. g. Patroni sint, unus Ecclesiasticus, sive jure Ecclesiæ, alter laicus, sive jure laicali, tum laicus, quamvis variare possit, 6. menses tamen habet ad præsentandum propter communionem cum Patrono Ecclesiastico, tum quòd dignius ad se trahat minùs dignum, tum quia universim socius per se non privilegiatus, commodum socij*

privilegiati, in re communi, & in re sua sentit, ne ex socio privilegiatum suum patiatur.

§. V.

An post tempus ad præsentandum jure definitum, elapsum, liceat auctoritate Episcopus liberè institui, si sit sine præsentatione Patroni?

RESP. si inter Patronos lis, sive controversia orta sit de jure præsentandi, debet Episcopus differre institutionem rectoris in Ecclesia tali, usque dum certum sit tempus ad præsentandum præfixum (quod in isto casu à tempore vacationis curriere, etiam impeditur, accipit) si tamen constet Ecclesiam Patronatam esse: quòd si verò de hoc non constet, potest statim Episcopus, licet ordinarius, ad quem jus instituti pertinet, liberam institutionem rectoris facere, vel si constet quidem Ecclesiam Patronatam esse, prius autem tempore præsentatione præfixum expiraverit, quàm lis finita sit, ne ex duram vacatione patiatur Ecclesiæ potestatem ordinarius, ad quem jus instituti pertinet, Ecclesiæ spectat, liberè conferre Ecclesiam talem, in vitis etiam illis, qui de jure præsentandi contendunt, si tamen Clericus taliter institutus, postea à Patrono, qui jus patronatus in judicio obtinuit, præsentari debeat Episcopo, ut præsentatus talem judicialiter patronatus declaratum agnoscat, & licet in patronatus sui quasi possessione confirmatus prout notat *Gloss. sup. in c. si verò 1. de aliquo*

aliquid, etiam si declaratus taliter in iudicio, post legitime ex juris concessione factam institutionem, nolit eum presentare. Quod si tamen lis sit, sive controversia inter Episcopum, & qui Patronum se asserit, contendente Episcopo Ecclesiam liberam esse, altero vero pretendente, eam patronatam esse, & quidem sui patronatus, debet Episcopus œconomum, vel administratorem in tali Ecclesia constituere, dum lis expediatur, ne aut Ecclesia, aut alteri fiat præjudicium.

SECTIO V.

De potestate Episcopi & Summi Pontificis circa Ecclesias & beneficia patronata, & de amissione juris patronatus.

§. I.

An, si Episcopus instituat, sine consensu, vel presentatione patronati, valida sit institutio, & an possit fieri presentatio ad Ecclesiam non vacantem?

Institutio ab Episcopo in Ecclesia patronata sine presentatione patroni facta, ordinariè nulla est. *Illud 8. & c. ex insinuatione 14. h. t.* si tamen contra illam Patronus infra tempus ad presentandum concessam reclamet, ita ut nec tacite (præsens v. g. ordinationi, seu institutioni tali, & nihil contradicens, cum tamen possit) consentiat, vel tempus ad presentandum præfixum elabi patiat, nullo per negligentiam presentato, quo in casu devolutioni locus est.

Nunquam tamen vocatio ad Ecclesiam non vacantem est valida (ita ut si postmodum, cum ea vacaverit, & intra tempus à nota vacatione præscriptum, nullus à Patrono presentatus fuerit, possit liberè Episcopus eam conferre) & promissio à Patrono, de presentatione faciendâ, cum vacaverit Ecclesia, nullam inducit obligationem, cum etiam talis promissio nulla sit, & irrita arguitur. *2. & 3. de concess. preben. & c. 2. eodem in 6.* quia periculum captandæ alienæ mortis occasionem præbet, prout supra jam dictum.

§. II.

An Episcopus possit Ecclesiam, vel beneficium patronatum, donare, vel unire alteri Ecclesie, vel beneficio, & an Episcopo donari possit à Patronis jus patronatus in Ecclesiis aliena, vel propria Diœcesi?

Non posse Episcopum Ecclesiam, vel beneficium patronatum alteri Ecclesie, aut beneficio concedere, vel unire sine consensu patroni, sive laicus hic sit sive Ecclesiasticus, ex præjudicio, quod fieret per talem unionem patronis, suum jus patronatus amittentibus, patet. Sicuti autem concessio Ecclesie per modum incorporationis à patrono facta, per subsequentem Episcopi consensum ratificari potest, ut ex eo tempore fiat valida, prout sumitur ex *c. suggestum 20. iunct. Gloss. verbo subsecutus. h. t.* ita valida etiam est concessio beneficii, vel Ecclesie patronatæ ab Episcopo facta, si consensus patroni ex postfacto accedat, quia patroni consensus

senfus in hoc casu tantum accidentaliter requiritur.

Episcopis autem, ratione suae dignitatis Episcopalis, donari potest jus patronatus, quod habent patroni in Ecclesijs, sive in aliena diocesi sit illa, sive in propria diocesi, ita ut ab Episcopo diocesis, vel ab illo, cui in statuto speciali iure convenit, institui debeat in Ecclesia tali, qui ab Episcopo, cui jus patronatus donatum v. g. fuit, praesentatus fuit, vel si in sua diocesi sit, beneficium tale, vel talis Ecclesia, & ad hunc ipsum Episcopum institutio pertineat, confundetur cum institutione collatio, ita ut talem Ecclesiam liberè conferre possit Episcopus, cui voluerit, absque alia praesentatione, ut sumitur ex *c. significasti 18. h. t.* nisi compatronum in ordine ad talem Ecclesiam habeat Episcopus, cuius praesentatio expectari debet.

§. III

An Episcopus praesentatum à Patrone ad titulum suae Ecclesiae ordinandum, irrequisito patrono, admittere possit, ac debeat.

Resp. posse & debere taliter ad ordines à Rectore patronatae Ecclesiae, nihil consentiente Patrono, praesentatum, admittere & ordinare Episcopum, ita tamen, ut nullum exinde fiat patrono praesudicium, sed possit hic, ubi Ecclesia patronata vacaverit, quemcumque alium praesentare, sed soli rectori patronatae Ecclesiae incumbat, sustentationis media ex suo beneficio subministrare ad ordines praesentato, donec de

beneficio provisorio huic fuerit, in omnia colliguntur ex *c. postulat* in *l. c.* sicut tamen taliter praesentatus Clericus Ecclesiae illi servire debet, à quo sustentationis media accipit, dum vivit Rector, qui eum praesentavit, ita post mortem huius Rectoris, nec ad ulteriorem sustentationem praesentari tenetur benefactor, nec ulterius ad servitium illi Ecclesiae praestanda tenetur taliter ordinatus, hinc Episcopus diligenter attendere debet, utrum beneficium, ad quod ordinatur, tam pingue sit, ut duobus incrementa praestare possit, & unde post mortem huius Rectoris alimere sit habiturus, qui ad talem praesentationem fuit ordinatus.

§. IV.

Qualem praeterea possit habere Episcopus, vel non habeat, in Ecclesijs, & beneficijs patronata?

Episcopi praesentatos à patrono debent prius in Ecclesia tali colligere, nisi prius, intra tempus ab Episcopo praefigendum, congrua sustentatione, maior, vel minor pro diversitate locorum onerum) fuerit praesentato, circa ipsos Episcopos, assignata, de rebus talis Ecclesiae, ita, ut si praesentationem assignare intra praefixum tempus non poterint, praesentationem admittere debent Episcopi, & ad ipsos devolvatur praesentationis taliter instituto assignande libertas, in poenam scilicet negligentiae, praesentationis huius iure privata, prout sumitur ex *Clement. 1. h. t.* quod si tamen principalis patronus Ecclesiae

cus, cui ex vi factæ unionis, assignatio portionis per se competit, omnia onera, & iura Episcopalia, ac hospitalitatis v. g. ferre velit, ad plus assignandum Vicario obligari non potest. quàm ut congruam sustentationem habeat, pro victu, & vestitu. Non possunt tamen Episcopi qualitates, sive conditiones beneficii in prima fundatione apponitas, quamvis consentiat patronus successor, in totum saltem, & in perpetuum mutare, cum talis mutatio, ex iusta causa facienda, soli Pontifici ex plenitudine potestatis concedatur *Clement. 2. De Relig. Domi. c. Tua. 17. De testam.* Negari tamen Episcopis non debet, quod fundatoris voluntatem, cum consensu successoris patroni, ex iusta causa per epychiam interpretari, & ab ea pro una alterave vice recedere possint, cum in tali casu non tam recedatur ab ultima fundatorum voluntate, quæ mutationem perpetuam non admittit. quàm voluntas eorum explicetur, quæ rationabilis semper esse debet.

§. V.

An Summus Pontifex citra patroni consensum possit beneficium conferre; & an etiam Legatus Papa possit iuri patronatus derogare?

Quamvis Summus Pontifex nunquam censetur derogare Laico patronatui, nisi expressa derogationis huius mentio fiat (ut ne scilicet à fundandis, &c. beneficiis deterreantur homines) patronatui tamen Ecclesiastico læ-

pius, ac facilius derogatur, cum pro his allata causa nihil urgeat, ita ut reservata etiam talia beneficia patronatui Ecclesiastici Summo Pontifici fiant, si saltem clausula generalis, ad cuiuscunque patroni presentationem beneficia talia pertinent, addatur; prout etiam docet *Glossa communiter recepta in Clement. 2. verbo: Apostolicis. De prebendis.* Quin imò etiam Sedis Apostolicæ Legati à latere possunt sibi reservare beneficia primò vacatura v. g. ac certæ personæ, cum vacant, conferre, etiam si patronatus Ecclesiastici illa sint, & nihil de hac reservatione, & collatione interrogetur patronus talis *c. Cum dilectus 28. h. t.* quia tamen in nostra Germania talium reservationum vix aliquis usus est, propter Concordata nostra, ideo de illis plura dicere necessarium non est.

§. VI.

Quibus modis ius patronatus amittatur, vel extinguatur?

Variis modis amitti ius patronatus, certum est, & apud varios videtur potest: sic amittitur subinde per liberam cessionem alteri factam, sive per remissionem huius iuris, per mutationem Capellæ in Ecclesiam Collegiatam, per unionem alteri Ecclesiæ, aut monasterio factam; per præscriptionem contra præsentationem; per familiæ, penes quam ius patronatus est, extinctionem; per apostasiam, simoniam, hæresin, &c. patroni.